

Mesačník Miestneho odboru MS Banská Bystrica - roč. XXIX. č. 231-3/2020

Každý človek má v druhom človeku zrkadlo, v ktorom vidí svoje klady i nedostatky. Všíma si aj toho najmenšieho a preto v každom čine, myšlienke a v každej pohnútke svojho života vie ostať skromný a pokorný.

(Cuangh.- c')

ZRKADLO SPOLOČNOSTI

Celý marec je pokladaný za Mesiac knihy. 28. marec je Dňom učiteľov na počesť narodenia Jána Ámosa Komenského. V tomto kalendárnom roku budeme poznať 1. marca výsledky parlamentných volieb na Slovensku. Prečo takáto paralela? Čo z onej analógie vyplýva pre súčasníkov?

Hovorí sa: povedz mi, čo čítaš a ja ti poviem, kto si! Komenský zasa konštatoval: škola bez disciplíny je ako mlyn bez vody! Výsledky volieb nám zasa napovedia, aký sme národ, v duchu hesla: každý národ má takú vládu, akú si zaslúžil! Takže suma-sumárum je to o morálke, o etike jednotlivca aj národa. O postoji a úcte ku knihe, k škole, k spolužiakom a k učiteľom. Volený bude si ctíť a vážiť svojich voličov?

Ľudstvo si už pred viac ako dvetisíc rokmi prijalo etický, morálny kódex – biblické Desatoro. V kresťanskom svete zostalo od Mojžišových čias dodnes. Jeho prekópirovanú podobu mal dokonca aj zideologizovaný ateistický socializmus pod pojmom morálny kódex občana... Jeho porušovanie bolo v každej dobe vždy trestné. Všetky iné kritériá ani neexistujú!

Od stredoveku postupne poznala cirkev: šesť hlavných zásad, päť cirkevných prikázaní, skutky telesného milosrdenstva, skutky duchovného milosrdenstva, základné pravdy Kristovho posolstva... Ale aj **sedem smrteľných hriechov**: pýcha, lakomstvo, závišť, hnev, smilstvo, obžerstvo a lenivosť. Stali sa motívami pre mnohých. Pozitívnu aj negatívnu. Po ich reálnom stvárnení siahali mnohí literáti, filmári, výtvarníci...

Biskupi teraz plánujú prispôbiť staré hriechy modernej spoločnosti.

Biskup Gianfranco Girotti (70), odborník na spoveď, predstavil na vatikánskej konferencii nový zoznam smrteľných hriechov. „Globalizácia viedla k tomu, že cirkev zostavila nové druhy hriechov,“ vysvetlil Girotti.

Nových sedem smrteľných hriechov:

1. Zásahy do ľudských génov. Klonovanie zvieracích génov je naproti tomu dovolené.
2. Prostitúcia je porušenie základných ľudských práv a tým pádom smrteľný hriech.
3. Znečisťovanie životného prostredia, najmä vypúšťanie jedov do prírody.
4. Obchod s drogami, ako aj ich užívanie by sa v budúcnosti malo stať smrteľným hriechom.
5. Zneužívanie detí a mladistvých.

6. V honbe za ziskom bohatnúť na chudobných.

7. Rozhadzovanie peňazí na luxusný tovar.

A čo obyčajní smrteľníci modernej súčasnej doby? Aký postoj, sémantiku zachovávajú k najťažším hriechom veriaceho človeka – k smrteľným hriechom? A čo neveriaci ľudia?

Sedem hriechov **dnešnej spoločnosti** sú: 1. politika bez zásad, 2. bohatstvo bez práce, 3. pôžitok bez morálky, 4. vedomosti bez charakteru, 5. obchod bez etiky, 6. veda bez ľudskosti, 7. náboženstvo bez obety.

Ľudia **obrátili na ruby** sedem hlavných hriechov a **vyhlásili ich za cnosti**: 1. pýchu nazvali zdravým sebedovomím, 2. lakomstvo zákonom ekonomiky, 3. smilstvo zdravým biologickým inštinktom, 4. nestriednosť vyššou životnou úrovňou, 5. surovú závišť a nenávisť bojom o spravodlivosť a politickú slobodu, 6. hnev rozhorčením nad názormi druhých, 7. lenivosť nazvali filozofickým postojom.

Aký je výsledok?

Máme väčšie domy, ale menšie rodiny. Kupujeme viac, tešíme sa z toho menej. Z násobili sme naše majetky, ale zredukovali naše hodnoty. Máme viac titulov, ale menej zdravého rozumu. Máme viac zdravotníctva, ale menej starostlivosti. Máme viac druhov jedla, ale menej výživy. Rozbili sme atóm, ale nie naše predsudky. Cez neť komunikujeme s celým svetom, ale prestávame komunikovať s ľuďmi v našej blízkosti...

... **a paradox modernej doby pokračuje**: rozprávame priveľa o hlúpostiach, ale málo o citoch. Pohneváme sa priskoro, udubruje prineskoro. Plánujeme viac, dokončujeme menej. Naučili sme sa ponáhľať sa, ale nie čakať. Máme viac voľného času, ale menej zábavy. Máme viac vymoženosti, ale menej robíme dačo zmysluplné.

Učíme sa ako zarábať na živobytie, ale nie ako žiť. Pridali sme roky životu, ale nie život rokom.

A poďme ďalej.

Hovorí sa im **futbaloví fanúšikovia**. Nie vandali, násilníci alebo primitívi. Mohli by sa vo svojich nedotknuteľných ľudských právach cítiť dotknutí a sťažovať sa na urážku. Ministerstvo vnútra má však riešenie. Problémy monitoruje a v budúcnosti prijme účinné opatrenia.

Hovorí sa im **žiaci**. Sú drzí, cynickí, hrubí, krutí. Nesmú sa napomínať. Mohlo by sa to dotknúť ich integrity detských práv a predovšetkým rodičov. Ministerstvo školstva má však riešenie. Problémy monitoruje a v budúcnosti prijme účinné opatrenia.

Hovorí sa im **zjednotení Európania**. Vožia k nám odpad, drogy, choroby. Nesmú sa obmedzovať. Mohli by sa cítiť dotknutí vo svojich nedotknuteľných demokratických slobodách. Ministerstvá všetkých rezortov majú však riešenie. Problémy monitorujú a v budúcnosti prijímajú účinné opatrenia.

Inzeráty nás nútia kupovať si autá a šaty. Pracujeme iba, aby sme si nakúpili hlúposti, ktoré nepotrebujeme. Sme iba priemerné deti histórie, ľudia, ktorí sú k ničomu. **Väčšina sme nezažili vojnu ani veľkú depresiu. Naša vojna je duchovná, naša depresia je život...**

Toto je naše zrkadlo našej spoločnosti! Komu sme dali hlas? Sú **morálne schopní** nás zastupovať?

Anita Murgašová

PRIPOMÍNAME SI

Anton Augustín BANÍK - slovenský literárny historik, knihovník, archivár Matice slovenskej

Anton Augustín Baník sa narodil 26.3.1900 vo Valaskej, kde jeho životnú cestu po celý čas usmerňoval miestny farár Rudolf Bobok. Vyštudoval klasické gymnázium vo Vacove a po štúdiách polytechniky v Budapešti a Brne ukončil vysokoškolské štúdium na FF UK v Bratislave. Najskôr pôsobil v Spolku sv. Vojtecha v Trnave a v roku 1938 vstúpil do služieb Matice slovenskej, kde pracoval ako vedúci Literárneho archívu. V roku 1956 bol obvinený z údajných kontaktov s emigráciou a nesmel publikovať, ale ponechali ho v MS pracovať až do odchodu na dôchodok v roku 1971. Matici slovenskej venoval svoju rozsiahlu knižnicu, obsahujúcu až sto tisíc jednotiek, ktoré odrážajú širokú škálu jeho záujmov v oblastiach histórie vo vzťahu k dejinám Slovákov, dejinám slovenskej literatúry, teologickej literatúry a prí-

rodovodnej literatúry, filológie, archívalistiky, hudobných periodík, prác o hudobných nástrojoch, notových záznamov i umeleckých rytín. Zbierka je uložená v priestoroch budovy Slovenskej národnej knižnice na Hostihore SNK v Martine. Celý svoj život A. A. Baník zasvätil tvorivej práci, v ktorej sa opieral o národné a kresťanské tradície. Z jeho mimoriadne rozsiahleho diela uvádzame: Ján Holly a slovenské národné obrozenie (1925), Zaradenie jazyka slovenského (1931), Bernolákovci v národnom živote Slovenska (1935), Poslanie Slovákov v dejinách (1936), O národnej jednote Slovákov (1940), Kresťanská idea v slovenskom národnom živote (1943), Duchovná jednota slovenského národa (1946), Tri prejavy Š. Moysesa na valných zhromaždeniach MS v rokoch 1863-1865 (1947), Pracovné námety pre MO MS (1949), Literárny archív MS - jeho kultúrny význam, pracovné úlohy a stav (1958) a mnohé ďalšie. A. A. Baník umrel 29.12.1978 v Martine a je pochovaný na Národnom cintoríne. Vo svojom rodisku má na kaplnke Jána Krstiteľa v Starej Valaskej umiestnenú pamätnú tabuľu a jeho meno nesie aj Obecná knižnica vo Valaskej.

Hana Gregorová - spisovateľka, priekopníčka ženského hnutia na Slovensku, manželka Jozefa Gregora Tajovského

„Je nemravné premrhať mladosť nekonečným háčkováním čipiek do výbavy a poníženým čakáním ženicha. Nastal čas, aby aj na Slovensku prestala bojzlivá poslušnosť žien voči mužom – pánom.“ Tieto slová napísala H. Gregorová pred takmer 100 rokmi na základe vlastných životných skúseností a v konzervatívnom Martine spôsobila veľké pohoršenie. Hana Gregorová bola jedna z mála spisovateľiek na začiatku minulého storočia,

ktorá zvädzala revolučné boje za práva žien. Odsudzovali ju nielen muži, ale hlavne ženy. *„Aj dnes sa tvárimo, že nepoznáme malé dediny na konci sveta, kde sa muži po práci opijajú, a ženy ich čakajú doma s deťmi. Môžeme sa ďalej tváriť, že neexistujú ženy, ktorých jedinou túžbou je vydať sa dobre, čo znamená úporné naháňanie dobrej partie bez štipky dôstojnosti a hrdosť, pretože už dávno stratili zmysel týchto slov „dievča chudobné, a ešte k tomu skazené knihami“. Už to stačilo, aby sa ma nápadníci včas stránili. Nechýbalo veľa, aby sa ma začala zmocňovať beznádejnosť. Nevýdám sa! A ak nie vydajom, ako si vyriešim svoju budúcnosť?“* (H. Gregorová, Spomienky)

Hana Gregorová, rod. Lilgová, sa narodila 30. 1. 1885 a vyrastala v kultivovanom prostredí rodiny martinského farbiera v centre slovenskej kultúry na prelome 19. a 20. storočia. Základné vzdelanie získala na štvorročnej maďarskej meštianskej škole a hoci od detstva túžila po vyššom vzdelaní, nebolo jej to umožnené. V roku 1907 sa v Martine vydala za spisovateľa Jozefa Gregora Tajovského a po svadbe spolu odišli do Nadlaku (dnešné centrum Slovákov žijúcich v Rumunsku).

Po boku manžela sa často vyslovovala aj k aktuálnym politickým problémom. V ich dome sa stretávali slovenskí i zahraniční literáti.

Hana Gregorová mala tiež veľmi blízky vzťah k českej kultúre a s mnohými osobnosťami českého kultúrneho a verejného života si vytvorila celoživotné priateľstvá. Po vzniku ČSR bola redaktorkou Slovenského východu, od roku 1921 žila v Bratislave. Po manželovej smrti roku 1940 odišla za dcérou Dagmar do Prahy. Tam sa zapojila do protifašistického odboja, angažovala sa aj v ženskom hnutí, vyvíjala úsilie o emancipáciu žien a zdôrazňovala potrebu ich vzdelávania. Po roku 1945 bola predsedníčkou Zväzu slovenských žien. Zomrela v Prahe 11.12.1958 vo veku 73 rokov. Jej urna je uložená vedľa manžela na tajovskom cintoríne.

Ako spisovateľka debutovala prekladom románu K. Mikszátha *„Dáždnik svätého Petra“* (1911), ktorý bol aj sfilmovaný v 50. rokoch minulého storočia. Časopisecky sa uviedla roku 1910 v Dennici a hneď prvou knihou *Próz Ženy* (1912) vyvolala búrku nevole v konzervatívnom Martine. V zbierkach noviel *Môj svet* (1920), *Pokorní ľudia* (1924) a *Zo srdca* (1930) ešte kritickejšie zobrazovala dobové spoločenské rozpory. Obraz malomeštiactva a emancipačných snáh na poprevratovom Slovensku podáva v románoch *Vlny duše* (1933) a *Čas nezastavíš* (1938). Vo svojich prózach a románoch zobrazila osudy slovenských žien všetkých spoločenských vrstiev, ich duševné stavy, rozčarovania v láske i v manželstve a ich nespravodlivé spoločenské postavenie v prvej tretine 20. storočia. Napísala aj niekoľko rozprávkových kníh pre deti: *Kytka*, *O Zorke a cestopisné čtyry Svet je tak krásny* (1935). V knihe *Slovenka pri krbe a knihe* (1929) zobrazila pohnuté osudy výnimočných slovenských žien. Posmrtné vyšiel výber z jej krátkych próz *Trpké údely* (1958) a *Spomienky* (1979). (Wikipédia)

SLOVO NA ZAMYSLENIE

Alexander MATUŠKA, pred 50 rokmi vo vzťahu k dejinám udalostiam našej národnej ustanovizne povedal: *„Matica slovenská plná predstav a odhodlaní uvádzala z tmy dejín na svet národ. Mala málo času na to, aby ju rozvinula do plánovaných širok a hĺbok. Ledva ju založila láska, už ju otrokárskaa surovosť rozmetala. A dlho trvalo, pokým nevstala z mŕtvych. Rozrástla sa vo svojich podujatiach, ale po čase ju zase zrušili tentoraz domáci, alebo skoro domáci samozvanci. Veľká je naša nádej a dozaista aspoň naša úfnosť, že Matica slovenská neprejde už pekelnou triádou.“* Žiaľ, táto vyslovená nádej sa nespĺnila, lebo Matica slovenská triádou prešla v ďalších rokoch svojho žitia opäť a tak tomu bolo aj v nedávnom čase. V postojoch tých, ktorí chceli Matici slovenskej ublížiť, sa nič nezmenilo. Chcú jej ublížovať aj naďalej. Nachádzajú sa medzi nami, boli by radi, keby ich postoj voči Matici slovenskej mali svoje pokračovanie „*nech to stojí, čo to stojí*“ a preto sú ochotní zaprieť aj svoju podstatu i miesta narodenia. Mali by si to však pri svojom vzdelaní a poznaní histórie uvedomiť, že nežijeme ani v roku 1875, kedy Maticu slovenskú a maticičné osobnosti za myšlienky slobody pre svoj národ prenasledovali, zatvárali a väznili, že nežijeme ani v rokoch päťdesiatych a sedemdesia-

tych minulého storočia, kedy za prejavovaný názor vo veciach verejných boli členovia Matice slovenskej prenasledovaní a tvrdo postihovaní a nežijeme ani v roku 1999, kedy sa v niektorých ochrancoch ľudských práv a slobôd objavili zábery 19. storočia, opäť po rokoch rozbiť, zatvoriť a zlikvidovať najstaršiu kultúrnu ustanovizeň národa, aby nemohla vyslovovať myšlienky o súčasnej „*slobode a demokracii*“. Niektorí z nich chcú zrušiť demokraticky prijatý zákon o Matici slovenskej v duchu svojich predchodcov moci, predtým predklonených pred ideológiu jednej svetovej strany a dnes stoja v hlbokom predklone pred ideológiu inej svetovej strany. Zrejme im vždy chýbalo, rovnako ako im chýba aj dnes, svedomie, úcta a česť. Preto, aby nám Slovákom vlastnosti svedomia, úcty a cti vo vzťahu k Matici slovenskej nikdy nechýbali, vo svojej eseji „*Čriepky k veľkému jubileu*“ Alexander Matuška napísal: *„Sto rokov je vysoký vek, za sto rokov si možno zaobstarat' bohatý životopis. Matica nie je výnimkou: žila a prežila všeličo. Nech už boli akékoľvek peripetie jej vývinu, to čo vložila do nášho života, presahuje to, čo z neho vybrala. Ako náhrada za parlament, akadémiu, vysoké školy a vôbec školy bola centrom, orgánom národného života, predstavovala priestor, v ktorom sa organizoval náš kultúrny život – nie náhodou bola trňom v oku. Išla nevšimavo povedľa nového, ale zjednocovala a sústredovala, držala kontinuitu. Prává povaha jej vkladu by vysvitla, keby sme sa pokúsili predstaviť si seba samých bez nej.“*

Z ČINNOSTI

ČAS VIANOČNÝ

Dňa 13.12.2019 Štúdio RTVS Rádio Regina stred v spolupráci mestom B. Bystrica a cirkevným zborom evanjelickej cirkvi uviedlo v evanjelickom kostole na Lazovnej ulici v rámci cyklu progra-

mov *Hrajteže mi, hrajte vianočný koncert pod názvom „Daj Boh šťastia tejto zemi“*. V koncerte odzneli na vysokej umeleckej úrovni koledy, piesne, vinše a scénky vianočného obdobia z obcí stredného a severného Slovenska. V programe, ktorý bol mimoriadnym zážitkom pre všetkých zúčastnených divákov, účinkovali: Ľudová hudba Trnkári s Jaroslavom Zápotočným a Slávkou Horváthovou zo Žaškova, ženská spevácka skupina Trnki s ľudovou hudbou Jána Maku z Banskej Bystrice, členovia folklórnej skupiny Hájiček z Chrenovca - Brusna pod vedením Emila Trgiňu s ukážkami zo stredovekej vianočnej zbierky Gašpara Drozda. Ďalej do programu svojim účinkovaním prispeli členovia folklórnych súborov Stabár zo Žiliny a Kokavan z Kôkavy nad Rimavicou, členovia folklórneho združenia Kmotry a Kmotrovia z Detvy a svojim precitovaným prejavom zaujali aj deti z detského súboru Ragačinka spolu s ľudovými hudbami Hruška a Horička z Hrušova. Program, ktorý dramaturgicky pripravila redaktorka Miriam Kubandová, moderovali Gabriela Tomajková a Peter Citényi. Štúdio Rádio Regina stred prvú časť programu odvysielalo v Klenotnici ľudovej hudby 24.12.2019 a druhú časť 28.12.2019.

FOTOSÚŤAŽ 2019

Dňa 8.1.2020 sa

v Hnúšti konalo vyhodnotenie fotosúťaže „Malohont mojimi očami“ a pri tej príležitosti bola otvorená aj veľmi zaujímavá výstava fotografií z tejto súťaže, ktorá bola organizátorom Mestským kultúrnym strediskom a Knižnicou prof. Štefana

Pasiara vyhlásená v roku 2019 v štyroch tematických okruhoch – *Prírodné krásy, Kultúrne dedičstvo, Ľudia a život a Naše obce*. Súťaže sa zúčastnilo 20 fotografův z okresov Rimavská Sobota, Lučenec, Banská Bystrica a Považská Bystrica, ktorí zaslali celkom 109 fotografií. Z týchto po výbere 98 postúpilo do súťaže i do hlasovania verejnosti. V kategórii Prírodné krásy (40), v kategórii Kultúrne dedičstvo (22), v kategórii Ľudia a život (18) a v kategórii Naše obce (18). O ocenených v jednotlivých kategóriách rozhodovala odborná porota v zložení Ján Ulický, Daniel Csúr a Petra Rapčanová. Porota v kategórii Prírodné krásy ocenila Miroslava Sobeka (Hmlisté klenovské ráno), Miroslava Vrábela (Skrytý život hmyzu) a Michaelu Tiralovú (Mnoho – vetvistý, naširoko-nadaleko tieniaci dub letný). V kategórii Kultúrne dedičstvo ocenenia získali Radovan Vojenčák (Fašiangový sprievod II.), Michal Tvrdoň (Dobré ráno) a Rudolf Máté (Úsvit). V kategórii Ľudia a život boli ocenení Michal Tvrdoň (Buď fit ako grafit), Martin Babarík (Gejzko) a Michaela Tiralová (Kokavské lazy). V kategórii Naše obce ocenenia získali Michal Tvrdoň (Veget na výhliadke) a Michaela Tiralová (Belovláška ľúba husiaročka z liptovského grúňa). Víťazkou verejného hlasovania vo všetkých kategóriách sa stala Michaela Tiralová. Vernisáž výstavy, ktorá potrvá do konca apríla 2020, svojim umeleckým vystúpením obohatilo vystúpenie Speváckeho zboru ZUŠ z Hnúšte. Vybraté fotografie postupujú na celoštátnu súťaž, vyhlásenú Národnou sieťou rozvoja videka a organizátori súťaže plánujú vyhlásiť aj v roku 2020. „*Ide o prezentáciu regiónu Malohont v obrazovej podobe a som veľmi vďačná, že sa na tom svojom účasťou vo fotografii podieľajú desiatky ľudí, ktorým je tento región srdcu blízky*“ – vyslovila manažérka MAS Malohont Miroslava Vargová.

(Regionálny spravodajca REKUS NOS Lučenec, ročník 30, číslo 2 - február 2020)

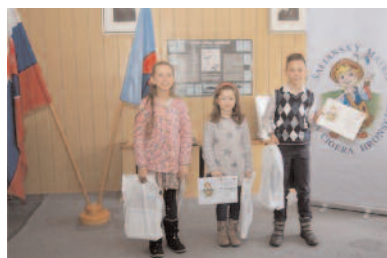
POCTA FOLKLÓRU

Dňa 24.1.2020 v aule UMB Beliana sa uskutočnil scénický program folklórnych súborov stredného Slovenska „*Pocta folklóru v srdci Slovenska*“. Program bol jeho autorom Mgr. art Martinom Urbanom, PhD. koncipovaný ako verejný benefičný galavečer na podporu detskej onkológie. Program sa konal

pod záštitou ministerky kultúry SR Ľubice Laššákovskej a Univerzity M. Bela s podporou Národného osvetového centra, Ministerstva kultúry SR, Mesta Banská Bystrica a RTVS. Pred naplnenou sálou sa so svojimi kvalitnými programovými výstupmi postupne predstavili folklórne súbory Mladosť, Partizán, Krtíšan a Podpoľanec, ženská spevácka skupina Trnki, mužská spevácka skupina Horehronci a sólisti Monika Zapletalová, Andrej Babiar a Jozef Vajda. Diváci mimoriadne vysoko oceňovali jednotlivé choreografie tančov i vystúpenia speváckych skupín a sólistov, v ktorých súbory predstavili výsledky svojej činnosti v scénicky stváraných folklórnych kompozíciách z regiónov Podpoľania, Hontu, Gemera a Horehronia.

ŠALIANSKY MAŤKO

Dňa 30.1.2020 sa v priestoroch matičného domu uskutočnilo okresné kolo celoslovenskej súťaže v prednese slovenských povestí „*Šaliensky Matko Jozefa Čigera Hronského 2020*“. Súťaž vznikla v roku 1991 na podnet predsedu MO v Šali MUDr. Svetozára Hikkela a jej organizátormi sa postupne stali MS, Nadácia MS, vydavateľstvo

Mladé letá, časopis Slniečko, Únia žien Slovenska, Ministerstvo kultúry a Ministerstvo školstva SR, Národné osvetové centrum a VÚC Nitra. Okresného kola v Banskej Bystrici sa zúčastnilo 18 žiakov zo 6 základných škôl za sprievodu svojich učiteľov a rodičov. Prítomných účastníkov privítali prvý podpredseda MS Marek Hanuska a predseda MO MS Pavol Boroň. Atmosféra celého dopoludnia bola výborná a umelecké výkony súťažiacich ostatní prítomní oceňovali úprimnými potleskami. Každú kategóriu hodnotila trojčlenná odborná komisia zložená z hercov Divadla J. G. Tajovského, učiteľov Evanjelického gymnázia v B. Bystrici a zástupcov Matice slovenskej. Poroty vo všetkých troch súťažných kategóriách vysoko ocenili výber povestí, umelecký prednes súťažiacich a vyslovila všetkým veľké poďakovanie za peknú slovenčinu. Víťazmi v jednotlivých kategóriách sa stali Matej Záhorec zo ZŠ Moskovská, Terézia Roskošová zo ZŠ Slovenská Ľupča a Andrea Jasovská zo ZŠ Moskovská. Víťazi postupujú do krajského kola, z ktorého najúspešnejší recitátori postúpia na celoštátnu súťaž v prednese slovenských povestí, ktorá sa bude konať 20. marca 2020 v Šali. Všetci súťažiaci okresnej prehliadky v Banskej Bystrici dostali veľmi pekné výtvarne riešené diplomy za účasť a občerstvenie sa postaral MO MS.

ZASADAL VÝBOR MO MS

Dňa 3.2.2020 sa na pôde matičného domu v Banskej Bystrici uskutočnilo riadne zasadnutie výboru MO MS, ktoré viedol jeho predseda JUDr. Pavol Boroň podľa schváleného programu. V úvode výbor vykonal kontrolu prijatých uznesení z predchádzajúcich zasadnutí – problém s technickým zabezpečením vydávania mesačníka ZVON a modernizácia vybavenosti interiéru matičného domu. Základným bodom rokovania však bolo definitívne schválenie Plánu činnosti MO MS na kalendárny rok 2020, do ktorého počas mesiaca január 2020 prispeli svojimi návrhmi aj ďalší členovia výboru MO, zástupcovia klubu Lipa a ďalších profesijných sekcií MO MS. Zasadnutia výboru MO v prvom polroku 2020 sa budú konať 2.3.-6.4. – 4.5. – 1.6. V súvislosti s plánom bola na zasadnutí výboru prerokovávaná aj téma omladzovania členskej základne MO, so zámerom riešiť motiváciu mladých ľudí byť členmi MS. Dotýka sa to aj napríklad rodinných príslušníkov súčasných matičiarov, ale aj zmenou súčasných aktivít na tzv. trendové, ktoré sú blízke mladej generácii (vzdelanostné súťaže, športové aktivity, obnovenie činnosti klubov rodákov a profesijných sekcií, orientácia na turizmus a voľnočasové aktivity, trvalejšia spolupráca so školami a záujmovými združeniami, informovanie o histórii i prítomnosti pôsobenia kultúrnych, vzdelávacích a športových inštitúcií a organizácií v meste a jeho okolí. Výbor MO sa zhodol na stanovisku, že návrh plánu ako celok bude čo najskôr zverejnený v dostupných médiách a na webovej stránke MO MS.

NA (NE)POSLEDNEJ STRANE...

V Ý Z V A

Vážení priatelia maticári, ale aj všetci ostatní, ktorým nie je ľahostajný osud národného bohatstva. Okrem duchovného je to i materiálne dedičstvo v podobe tradičného odevu, náradia a doplnkov používaných v živote predchádzajúcich generácií. Práve tieto fragmenty sa v poslednom čase stali objektom masívneho výkupu a čo je najhoršie, často vývozu do zahraničia.

V mnohých prípadoch sú zavádzaní najmä starší dôverčiví majitelia v dedinách, ktorí, vo viere, že ide o poctivý obchod za lacný peniaz, odpredávajú často veľmi vzácny materiál. Ide hlavne o komplety, alebo súčasti krojov zo starých pôvodných materiálov s ručnou výrobou a zdobením. Vo výnimočných prípadoch sa o tieto veci zaujímajú zberatelia, folkloristi, múzejníci zo Slovenska, čo je ten lepší prípad. Väčšinou sú to však priekupníci, ktorí „tovar“ predávajú niekoľko násobne drahšie ďalej. Tu je potrebné záujemcov rozlíšiť, aj keď je to ťažké, lebo ľudská vynaliezavosť nepozná hraníc. Takto sa do nenávratna stráca bohatstvo, ktoré tvorili a chránili príslušníci niekoľkých generácií.

Vyzývame najmä obyvateľov našich dedín, aby si všimli tieto praktiky vo svojom okolí, upozorňovali predstaviteľov samospráv resp. iné kompetentné subjekty a nabádali ich k zvýšenej pozornosti a záchrane spomenutých, často za nepotrebné označovaných vecí. Tvorba fondu pôvodných prvkov miestnej tradičnej kultúry, či už duchovnej, ale i materiálnej, by mala byť samozrejmosťou každej obce, každého jednotlivca, aby sme pre ďalšie pokolenia nenechali len prázdne truhlice, alebo ani tie.

Krajská rada Matice slovenskej Banskobystrického kraja
28.3.2019

VERÍM

Andrej Žarnov

Tak ako verím v Boha jedine,
verím, že národ môj nikdy nezhyne.
Verím, že udrie spásy hodina,
kde v plnej sláve vstane otčina.
Verím, že krivdu Boh raz odvráti,
verím, že brat a sestra sa navráti.
Verím, že raz padnú povrazy,
verím, že pravda naša zvíťazí.
A hneď čo za to krv a život dám,
nezradím nikdy, verím, prisahám.

PROGRAM NA MAREC

1. – 31.3. **JARNÉ ETUDY**
Výstavka detských výtvarných prác s jarnou tematikou v MD
M: DMS, Dolná 52 O: S.Havelková, Výtvarná sekcia
- 2.3. 17.00 **VÝBOR MO MS**
Tretie riadne zasadnutie v roku 2020 s pripomenutím sviatku
Dňa žien a Dňa učiteľov
M: DMS, Dolná 52 O: Výbor MO MS
- 9.3. 16.00 **DEŇ ŽIEN A DEŇ UČITEĽOV**
Stretnutie členiek MO MS – beseda o spolupráci v roku 2020
s pripomenutím si 265. výročia nar. Jozefa Ignáca Bajzu a
235. výročie nar. Jána Hollého
M: DMS, Dolná 52 O: Výbor MO MS
- 16.3. 15.30 **SLOVÁCI V UHORSKU**
Stretnutie členov a priaznivcov MO MS k historickej téme „Mi-
grračné vlny Slovákov v rámci Uhorska“ – prednáška a beseda
s Mgr. Anitou Murgašovou
M: DMS O: Výbor MO MS a zahraničná sekcia
- 23.3. 15.00 **OSOBNOSTI A UDALOSTI**
Stretnutie zástupcov profesijných sekcií MO MS s predsedom
MO MS P. Boroňom za účelom riešenia dohody o vzájomnej
spolupráci v roku 2020
M: DMS, Dolná 52 O: Výbor MO MS
25. 3. 9.00 **KOVÁČOVA BYSTRICA**
26. ročník festivalu Literárna Bystrica zameraný na tvorbu a
interpretáciu literárnej tvorby pod záštitou primátora mesta B.
Bystrica J. Noska
M: ŠVK LHM B. Bystrica O: CVČ Junior, ŠVK, Gymnázium M.
Kováča. Prihlášky treba zaslať do 10.3.2020 na Informačné
centrum mladých
- 29.3. **POZNAJ A OCHRAŇUJ**
Poznávací zájazd členov MO MS a klubu LIPA do Zv. Slatiny
spojený s účasťou na slávnosti odhalenia busty M. R. Štefá-
nika, návštevu Galérie Jána Kulicha a Vigľašského zámku
M: Zvolenská Slatina O: Klub LIPA, MO MS
- 30.3. **ÚCTA A. SLÁDKOVIČOVI**
Položenie kytice kvetov pri buste a na mieste posledného od-
počinku básnika v Radvani pri príležitosti 200. výr. narodenia
M: Kostol a Cintorín ECAV v Radvani O: Výbor MO MS
2. - 9. - 16. a 23. 3 o 14.00 **KLUB PALIČKOVANEJ ČIPKY**
Tvorivé stretnutia členiek klubu
M: DMS, Dolná 52 O: KPČ MO MS
2. - 9. -16. - 23.3. o 14.00 **KLUB SENIOROV LIPA**
Kultúrno-spoločenské stretnutie členov klubu
M: DMS, Dolná 52 O: Klub Lipa MO MS
5. - 12. -19. - 26.3. o 16.00 **TVORIVÉ STRETNUTIA**
členov speváckej skupín Hronka a Horehronci
M: DMS, Dolná 52 O: Národopisný klub MO MS

UPOZORŇUJEME

VŠETKÝCH ČLENOV MO MS V BANSKEJ BYSTRICI

- **NA ZAPLATENIE ČLENSKÉHO PRÍSPEVKU za roky 2019 – 2020**, nakoľko z členského zabezpečujeme pravidelný matičný život v našom meste a podporujeme konanie všetkých podujatí, na ktoré vás každý mesiac pozývame.
- **DŇA 30.11.2019** sa v priestoroch ŠVK na Lazovnej ul. konala **slávnosť 100. výročia vzniku Miestneho odboru Matice slovenskej**. Pri tejto príležitosti bola vydaná **Pamätnica o histórii pôsobenia MO MS**, ktorú si môžete zakúpiť v matičnom dome na ulici M. Rázusa.
- **NA MOŽNOSŤ PRISPIEVAŤ do mesačníka ZVON**. Vaše články nám môžete posilať každý mesiac do 20-teho na mailovú adresu momaticabb@gmail.com
- **NA PODUJATIA:**
 - 3.3.2020: B. BYSTRICA 16.00 ŠVK, Hudobné átrium - EDITH PIAF – beseda k premiére s A.Lučákovou
 - 12.3.2020: B. BYSTRICA 18.30 Divadlo AU Horná 95 - PANI RICHTÁRKA - premiéra div. hry
 - 14.3.2020: B. BYSTRICA 19.15 Robotnícky dom - 30. ROKOV ALLIANCE FRANCAISE
 - 15.3.2020: B. BYSTRICA 16.00 BD Na rázcestí - ŠEPOT LESA, premiéra poetickej rozprávky
 - 22.3.2020: B. BYSTRICA 14.00 EF UMB Cesta na amfiteáter – MATEJ BEL Potulky mestom
 - 25.3.2020: B. BYSTRICA 11.00 Námestie SNP - 75. výročie OSLOBODENIA MESTA
 - 30.3.2020: B. BYSTRICA 18.00 Evanjelický kostol Radvaň, Celonárodná spomienka k 200. výročiu narodenia Andreja SLÁDKOVIČA